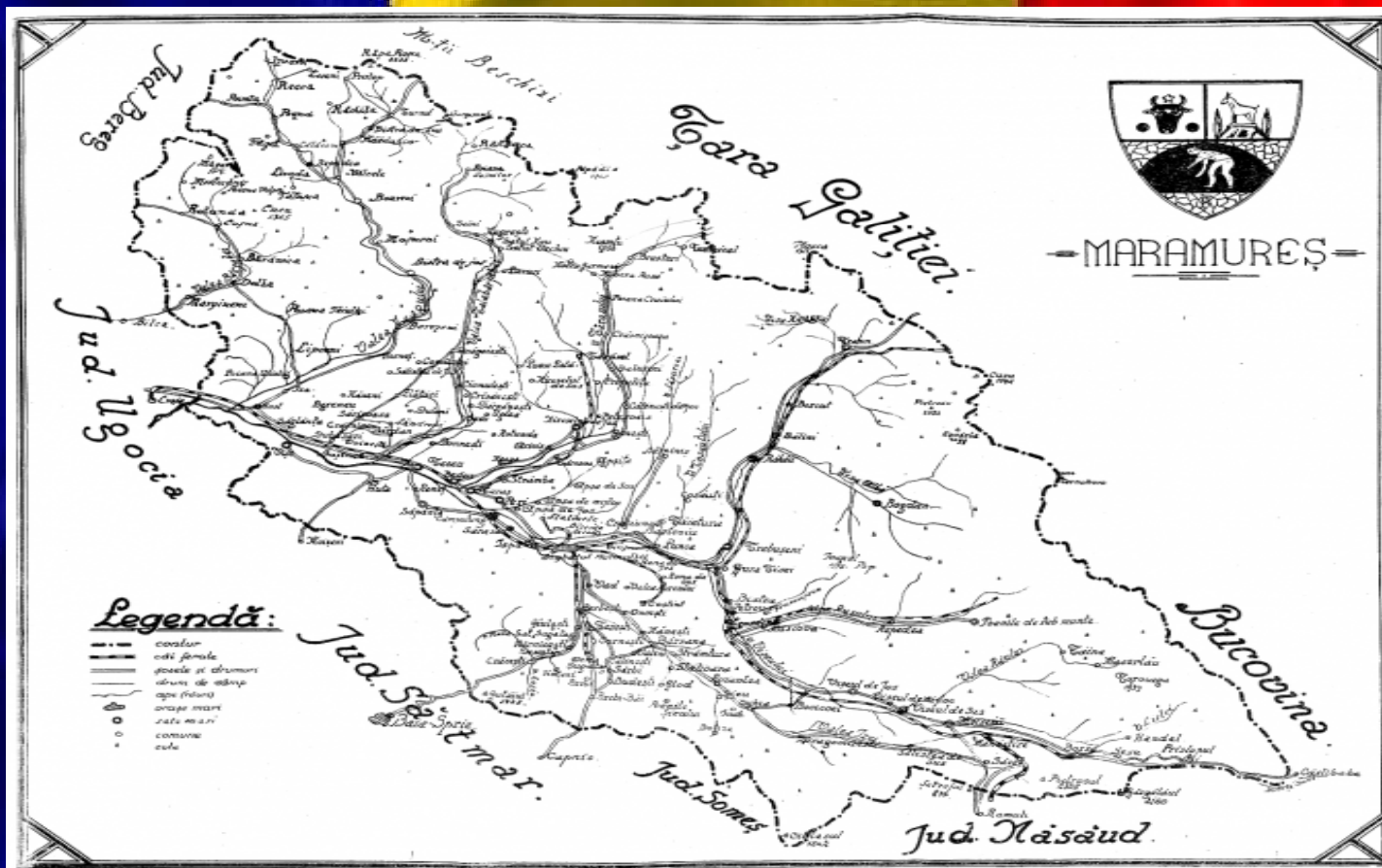

Unirea Maramuresului cu România a fost proclamată pe 1 Decembrie 1918 în Rezoluția Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia, provincia fiind socotită ca făcând parte, împreună cu Sătmarul și Crișana din așa numita Țară Ungurească (vechiul Partium). Populația românească și ruteană din zonă s-a pronunțat pentru încorporarea întregului Maramureș la România, însă Conferința de Pace de la Paris a acordat României doar partea sudică a acestuia, delimitată înspre nord de râul Tisa.

Harta Maramuresului istoric in 1918

Preliminarii

La 29 septembrie 1918 Bulgaria a semnat armistițiul de la Salonic, ceea ce a grăbit ieșirea din război a monarhiei Austro-Ungare. Pe 1 octombrie, când încă statul dualist nu încheiase armistițiul, Congregația Comitatului Maramureș a ținut o ședință festivă în care i-a constrâns pe reprezentanții românilor și rutenilor să semneze declarații de loialitate față de Ungaria. Reprezentantul român, preotul Darie Vlad, a fost amenințat cu redeschiderea procesului de spionaj și trădare de patrie ce-i fusese intentat în 1915. Declarațiile luate cu acest prilej au fost folosite în Parlamentul de la Budapesta când, pe 18 octombrie, Alexandru Vaida-Voevod a citit cererea de autodeterminare a românilor din cuprinsul monarhiei dualiste. Drept răspuns, deputatul de Maramureș Mihaly Pèter a prezentat declarațiile de loialitate.

Pe 1 decembrie 1918 a fost ținută o mare adunare națională românească la Sighetul Marmăției. Aceasta a hotărât unirea Maramureșului cu România fără condiții. În aceeași zi, Vasile Filipciuc s-a angajat să înființeze și să scoată ziarul românesc „Sfatul”, ca organ de presă al Sfatului Național Român. Primul număr al acestuia a apărut pe 7 decembrie. La 2 decembrie, în Sighetul Marmăției s-a întrunit Sinodul Vicarial, care a decis să întreprindă acțiuni în vederea înființării unei episcopii unite în acel oraș. Decizia a fost aprobată și sprijinită de către Sfatul Național

Stabilirea administrației românești

La începutul lui ianuarie 1919, Maramureșul a fost ocupat de către trupe ucrainiene. Drept urmare, la Sibiu a fost trimisă o delegație condusă de Vasile Filipciuc pentru a solicita Consiliului Dirigent să intervină pe lângă Armata Română pentru a intra în Maramureș și a-l elibera. La 16 ianuarie a intrat în Maramureș Regimentul nr. 14 din Roman sub comanda colonelului I. Gheorghiu, iar în ziua următoare a învins forțele ucrainiene. Ulterior, Regimentul și gărzile naționale românești au trecut la capturarea bandelor teroriste din Maramureș, ocupând teritoriul de pe ambele maluri ale Tisei. Vestul și nordul Maramureșului a rămas pentru moment sub control maghiar. În primăvara lui 1919 au început provocările armatei sovietice maghiare ceea ce a determinat reluarea luptelor. În final, Regimentul nr. 14 a ocupat și restul Maramureșului, nu fără pierderi în rândul subofițerilor și soldaților.

În toamna anului 1919 au fost redeschise școlile secundare: un liceu de băieți și unul de fete și o școală normală de băieți la Sighetul Marmației, apoi un gimnaziu la Vișeu de Sus. Pentru susținerea elevilor și internatului gimnaziului din Vișeu, Vasile Filipciuc a întemeiat o fundație de 500.000 de coroane. Gavrilă Iuga a transformat casina din Vișeu într-una românească și a pus bazele Băncii Vișeului, care avea un capital exclusiv românesc de 600.000 de lei

Problema graniței cu Cehoslovacia

Conferința de Pace de la Paris a luat drept bază a discuțiilor cu România tratatul de alianță încheiat în 1916, care prevedea granița nouă pe râul Tisa. De acest fapt a profitat delegația cehă pentru a cere partea nordică a Maramureșului. Într-un timp, Armata Română a sprijinit armata cehoslovacă împotriva ofensivei trupelor sovietice maghiare, iar comandamentul român în frunte cu generalul Constantin Prezan a stabilit de comun acord cu comandamentul cehoslovac o linie de demarcație între cele două țări, ce oferea României aproape tot Maramureșul.

La 12 septembrie 1919 guvernul Brătianu a fost înlocuit de guvernul Văitoianu. Ministrul secretar de stat Alexandru Vaida-Voevod a înaintat un raport documentat asupra frontierei nordice a României, prin care cerea plasele Sighet, Tisa, Taras și jumătate din Teceu, toate cu populație majoritar românească. La 1 decembrie Vaida-Voevod a ajuns la șefia guvernului, în care calitate l-a numit pe Gavrilă Iuga drept expert în problema maramureșană pe lângă delegația română la Conferința de Pace.

Liceul Borsa, judetul Maramures

UNIREA MARAMURESULUI CU ROMÂNIA

Elev: Mihalyi Dinu, clasa a X-a D

Coordonator: Ferestean Ioan